

Király József Pál (1810–1887)

Jeles elődeink című kötetünkben csak néhány soros szócikkben emlékeztünk meg a híres selmeci tanárról, Király József Pálról, aki három ízben igazgatója is volt az evangélikus gimnáziumnak. (Csáky K., 2002. 159. l.)

Király 1810. január 20-án született Nyíregyházán tanítócsaládban. Eperjesen, Pozsonyban és Bécsben tanult. Az utóbbi helyen a teológiai intézetet látogatta, majd nyolc évig Ghymesen a Forgách családnál nevelősködött. Ezt követően Selmecre ment „*azon nemes szándékkal, hogy bő ismereteit a lyceumi ifjúság javára fogja felhasználni*”. Breznyik János szerint ugyanis „*e sokoldalúlag képzett férfit nem a kénytelenség vitte a tanári pályára, hanem hivatottságérzete, az ifjúság szeretete*”. A tehetséges és sokoldalú ember természetesen alapos tudással is fel volt vértézve. Jártas volt a klasszikus nyelvekben, kivált a latinban, „*miről nyomtatásban is megjelent Epigrammái és számos alkalmi ódái szolgáltak bizonyosságul*”. Az *Epigrammata nova* című kötete például épp Selmecre érkezésének évében jelent meg nyomtatásban (Vindobonae, 1843). Király ezenkívül anyanyelvi szinten beszélte a magyart, a németet és a szlovákot, s „*kiváló jártassággal bírt*” a franciában és az angolban is. Kitűnt a zongorázásban és az éneklésben, s oly hanggal rendelkezett, hogy – mint Breznyik írja – „*a bécsi dalszínház igazgatója szívesen szerződtette volna az operához, ha, mihez szíve vonzotta, s mire készült, a tanári pályát kész volt volna a színészivel cserélni*”. (Breznyik J., 1889. 326. l.) Azt is tudjuk róla, hogy mielőtt nevelősködni kezdett, 1835-ben végigutazta Nyugat-Európát.

A fentiek után nem csoda hát, ha Selmecen az iskola akkori igazgatója, Breznyik János örömmel iktatta őt be „hivatalába”. Lichard után 1843–44-ben a primában díjtalanul adta elő a logikát, a retorban pedig a természetrajzot, az újkori földrajzot és a latin klasszikusokat. De tanított római régiségtant, számtant és mértant is. Rendkívüli órákban pedig előadta a francia nyelvet négyforintnyi díjért, amit ő a természetrajzi szertár gyarapítására fordított. A németet pedig, amely akkor a felsősztályokban nem „tanított”, ingyen oktatta. Sőt német irodalmi kört is alapított azok számára, akik „*magokat a német nyelvben kiképezni kívánták*”. „*S mivel a lyceumon létező magyar s tót irodalmi körökben külön könyvtárunk is volt, az általa életbe léptetett körnek ő is létesített könyvtárat*”, s ennek gyarapítására sok ismerőst felszólította. (Breznyik J., 1889. 327. l.)

Király a szabadságharc előtt két ízben is volt igazgató Selmecen, ahol az iskola pontosan vezetett jegyzőkönyveit magyarul íratta, szemben Suhaydával, akinél végig latinul írták. Harmadszori igazgatósága alatt (1850/51) az iskolát nagy szerencsétlenség érte: az épület egy tűzvész folytán szinte porig égett. Király gyors adakozásra serkentette a város és a megye polgárait, s az iskola gyorsan újjáéledt. 1853-ban azonban már Sopronban találjuk őt, ahol a líceum állandó igazgatójává választották. Itt különös érdemeket szerzett a tanítóképző létesítése és vezetése körül is.

Az evangélikus tanítóképző intézetet nyugalomba vonulásáig (1883) igazgatta, s egyben a magyar tanítóképzés jeles szakemberévé vált. (Kenyeres Á. főszerk., 1969. 918. l.)

Művei közül megemlíthetjük még a *Szózat a magyarhoni szabadkőművesek nagypáholyához* (Oedenburg, 1877) és az *Erinnerungen* (Oedenburg, 1866) című munkáját.

Földi pályája Kismartonban ért véget 1887. április 26-án.